

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1930 - STEVILKA 6

Pozabljena krepost.

Vzgoja ponižnosti.

»Učite se od mene, ker sem krotak — in iz srca ponižen.« Človeškemu ponosu in prevzetnosti je Kristus Gospod postavil zgled krščansko ponižnost.

Pa kaj je ponižnost? Nekateri imajo o njej čisto napačne pojme; mislijo namreč, da je ponižnost, če si prav nič ne upajo storiti, če drugim vse dovolijo in se vedno izdajajo za revne in manjvredne.

A to ni ponižnost; ta je mnogo bolj prava zavest o človekovi vrednosti in časti, zavest božjega otroštva. To bodi vodilna misel vsakega ponižnega človeka: »Božji otrok sem in od Boga sem prejel velike in važne naloge; celo za večnost sem ustvarjen.« In prav tako misli ponižni človek o svojem bližnjem in ima zato veliko spoštovanje pred človeškim dostojanstvom in njemu govori... poklicem.

Prav tako morajo krščanski starši gledati na svoje otroke: otroci božji so, določeni za velike človeške naloge, določeni za večnost. Kako svet krščanski oče je bil oni Leonida, ki je ob posteljici svojega otroka ves zamaknjen klečal in svoji začudeni ženi tako-le govoril: »Molim sv. Duha v prsih našega otroka.«

Važno je, da se starši in zlasti mati vpraša: »Ali imam tudi jaz to misel od mojih otrok? Ali se pošteno trudim, da se tudi sami vsak dan bolj zavedajo svoje časti in svoje življenjske naloge?« Nihče ne bi verjel, kako vpliva ves način materinega ravnanja z otrokom nani, na vse njegovo

mišljenje in dejanje. Zato naj bi mati nikoli ne zmerjala otrok, nikoli jih primerjala z živalmi, kakor se to tolikokrat zgodi, nikoli neprimerno ali sirovo z njimi govorila. Taka sirovost uniči v otroku vsakršen ponos, ki ga tudi otrok mora imeti, pa tudi otroke nekako ustraši, zaslužni ali pa nasprotno jih napravi uporne, da si na tihem mislijo: »Le čakaj, ko bom velika!...« Kako rado otroško srce zakrckne! In prestrogi starši vzgoje navadno breznačajne otroke ali celo nasilne uporneže.

Seveda pa bi bilo prav tako narobe, če bi hoteli starši vzgajati s samo dobroto in popustljivostjo in bi postali nekako hlapci svojih otrok in bi si nekako ne upali nastopiti proti njihovim napakam. Neki oče se je takole pohvalil s svojim sinom: »Moj fant je zdaj deset let star, pa kolne kot jaz.« Kaj naj postane tak fant drugega, kakor sirov človek, upornež, pretepač in zločinec. In neki drugi fantalin je bil sirov proti svoji sestri, pa se mu je mati smejala in celo hčer okregala, ki se mu je uprla. Mož-vzgojitelj, ki je bil temu priča, je zasledoval razvoj tega fantalina. Kaj je postal? Par let pozneje, ko je prišla zraven še čutnost, je postal pravi divjak. Nič mu ni bilo, ko je žensko čast pohodil v blato. Ko se je pozneje poročil, ni v svoji ženi videl svojo enakopravno življenjsko družico, ampak deklo in sužnjo svojih strasti.

Zelo važno je, da mati obvaruje otroka pred uničevanjem tuje lastnine, prav posebno pa pred trpinčenjem živali. V tem se prav posebno

káže uničujoča in brezobzirna moč in kjerkoli se ta pokaže, je v domači vzgoji na mestu telesna kazen, ki naj mladiču da okusiti nečastnost njegovega dejanja.

Ta nekaka robotost volje po moči, ta poteza brezobzirnosti se največkrat zasledi pri dečkih. Pri deklicah pa je bolj v navadi nagnjenje k površnosti in vnanjosti.

Dekletce se kaj rado ogleduje v zrcalu in če ima novo obleko, tedaj leta in frfra po hiši, češ, vsi me pogledajte, kako sem lepa.

Kako veliko napako napravijo starši, če tako nagnjenje še goje to in tako nečednost. Prav je, da skrbe vedno za snažnost in tudi lepoto; saj je Bog sam določil deklico, da potem v življenju z nežno ljubeznijo do reda in lepote širi srečo okoli sebe. Potrebno je torej, da mati zahteva snago in red in tudi sama skrbi zanjo, zlasti ko hodijo otroci v šolo.

Na drugi strani pa je tudi potrebno, da starši skrbe, da otroci vedno bolj pridobivajo onega pravega ponosa otrok božjih. Saj je ta ponos najučinkovitejše in edino varstvo v življenju, ko človek zaide v viharje. Takrat ni pri njem ne matere, ne očeta ne nikoogar, ki bi ga varoval in vodil po pravi poti. In mora biti človek ponižen, da ne zaupa na svojo lastno moč; saj ta je končno le tam, kjer je tudi izvor njegovega človeškega dostojanstva. »Kaj imaš, da bi ne bil prejel? Če si pa prejel, zakaj se delaš, kakor bi ne bil prejel?

Ponižnost je torej nezaupanje vase in popolno zaupanje v Boga, pa resnično, otroško zaupanje; **molitev** je tisto duhovno povzdigovanje sebe k Bogu, proseč ga pomoči. — Ko imajo otroci v sebi tega duha ponižnosti, potem bodo svojo življenjsko pot pogumno hodili. V veselju in težavah bodo našli k Bogu, Gospodu ponižnosti in premagovanja.

Gost: »Moj krožnik tu je moker.«

Natakar: »Ni moker ne, to je vaša juha.«

Kuhinja.

Parjen krompir. Zreži olupljen in opran krompir na kocke za lešnik debele. Razgrej v kozi 1 žlico masti (za 1 velik krožnik zrezanega krompirja). V razgreto mast stresi krompir in ga večkrat premešaj, prideni mu 1 žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja, nekajkoli soli in prav majhno zajemalko gorke vode, pokrij in pari, da se zmešča. Postavi krompir z mesom, kislo repo ali zeljem na mizo.

Špinača iz endivije. Operi zelene liste endivije in jih skuhaj v zavreli vodi. Kuhane odcedi in dobro sesekljaj. Deni v kozo 1 žlico masti in v razgreto stresi 1 žlico moke; ko se prav blede zarumeni, prideni sesekljano endivijo (ki naj jo bo približno 2 pesti), premešaj in zalij z juho, gorke vodo ali krompirjevko, prideni nekajkoli soli in velik ščep popra. Ko vse skupaj nekaj minut vre, prideni še žlico kisle smetane, in ko prevre, daj to špinačo (ki naj bo precej gosta) s krompirjevim pirejem na mizo.

Jajčna jed iz starega kruha. Namочи v mrzli vodi kos starega kruha, namočenega ožmi, mu prideni eno stepeno jajce in ščep cimeta, vse dobro premešaj in stresi v ponev, ki je za palačinke in si v njej razgrela za oreh masla. Postavi v pečico in speci. Pečeno z vilicami zmešaj in postavi s salato ali kuhanimi jabolki na mizo.

Svinjsko meso z zeljem in krompirjem. Deni v kozo 1 žlico masti, eno zrezano čebulo, strok česna, četrtrt kg mastnega, na majhne kocke zrezanega svežega svinjskega mesa in eno majhno na rezance zrezano zelnato glavo, premešaj, pokrij in duši, da se nekoliko zmešča. Nato prideni dva debela, olupljena in na kocke zrezana krompirja, premešaj in duši še nekaj minut. Nato prilij toliko gorke vode, da je vsa zelenjava pokrita, osoli, prideni velik ščep popra in kuhaj do mehkega. Kuhano

postavi kot samostojno jed na mizo.

Ceneni keksi. Stresi na desko četrť kg moke, 4 dkg masti ali sirovega masla, 4 dkg sladkorja, eno jajce, 4 žlice mrzlega mleka, nekoliko drobno zrezane limonine lupine in polovico nečilnega praška ali $\frac{1}{4}$ g sode bikarbone ter napravi iz vsega tega testo; testo tenko razvaljaj, razreži s koliščkom v poševne kosce, položi na pekačo in peci v precej vroči pečici.

Marija Remec.

Vsakanje pospravljanje.

Stanovanje pospravljamo vsak dan, zelo temeljito pa vsak mesec ali pa vsaj pred večjimi prazniki. Vsakdanje pospravljanje pa si lahko uredimo tako, da je brez velikega dela in truda dobro izvršeno.

Predvsem moramo imeti vse pripomočke — krtače, krpe, snažilna sredstva in metle spravljenе na enem prostoru, najbolje v za to določeni omari, da jih ne iščemo po hiši, kadar jih potrebujemo. Da jih pri pospravljanju ne nosimo posamezno v rokah, si naredimo v ta namen poseben zabojček ali košarico z ročajem, v kateri imamo lepo zloženo vse, kar potrebujemo pri pospravljanju. Ta zabojček ali košarico (najboljša je taka, ki je razdeljena v več predalov) natakneмо na roko, primemo še metlo in smetišnico, pa hajd kar po vsej hiši, od prostora do prostora. Če imamo na ta omenjeni način vse skupaj, si prihranimo marsikako nepotrebno pot in seveda tudi čas.

Ako je torej treba pospraviti več prostorov, tedaj ne delamo tako, da končamo najprvo enega, se za njim lotimo drugega in ga pospravimo in tako dalje. Ta način pospravljanja sob vsake zase vzame dosti časa, ker je treba mnogokrat prekiniti in menjati delo in tudi potrebne pripomočke za pospravljanje. Hitreje pa smo gotovi, če izvršimo najprej eno in isto delo v vseh prostorih, n. pr.: Najprvo povsod pometemo vse prostore, nato povsod pobrišemo prah itd. Na

ta način vztrajamo pri enem in istem delu, dokler ni končano in metlo odložimo šele takrat, ko so tla povsod pometena in je potem ne rabimo več. Najbolj je paziti na to, da dela sploh ne prekinemo, kajti čim večkrat odložimo krpo in primemo vmes za kaj drugega, tem več časa traja pospravljanje. To o pospravljanju v splošnem.

Za boljše umevanje pa naj omenimo še pospravljanje v vsakem prostoru zase in opozorimo na malenkosti, ki so v posameznih sobah različne.

Pospravljanje spalnice.

Preden začnemo, odpremo vsa okna, razgrnemo posteljo in vsó posteljino razen žimnice, znesemo k odprtem oknu na stol. (Še bolje je, če jo moremo nesti na zrak in solnce, n. pr. na balkon ali verando.) Žimnico postavimo pa kar na postelji pokonci in sicer vsak del zase, da ima svež zrak dostop do vseh strani. Okna naj ostanejo odprta vsaj toliko časa, dokler ni soba pospravljena. Potem nesemo iz sobe vse, kar je morda slučajno kdo zanesel tja, a ne spada vanjo, za tem umivalno skledo, vedro in vrč. Pa tudi vse manjše pohištvo odstranimo s tal, da nam pri pometanju ni napoti. Ko smo postlali in pogrnili posteljo, začnemo pometati. Pometajmo natančno vsak dan in ne puščajmo raznih kotov in koticov za snaženje pred prazniki. Vse, kar nismo odnesli iz sobe, pa premaknemo tako, da moremo res čisto pometi. Da se preveč ne praši, zmočimo metlo in pazimo, da po nepotrebem ne dvigamo prahu v zrak.

Med pometanjem in brisanjem naj preteče nekaj časa; takrat umijemo vse umivalne potrebščine, jih zbrišemo, več pa napolnimo z vodo. Krpe, ki jih rabimo za umivalnik, kozarce, obesimo prav blizu kje na kljuko ali žebelj, da so vedno pri roki in jih ima vsaka soba zase. Končno pa natančno pobrišimo prah in položimo vsako reč na določen prostor nazaj.

Lepe solčne dni znosimo vso posteljnino in posteljnak na sonce ter posteljo dobro prezračimo, spepémo in skrtačimo.

Pri pospravljanju delavne ali družinske sobe pazimo, da najprvo spravimo vse prejšnji dan rabljene reči, knjige, šivanje in drugo, ki jih nismo že prejšnji večer pospravili. Poberemo vse, kar je morda padlo na tla, igle, gumbe itd. Ako se nahaja v sobi tudi pisalna miza, ne premikamo po nepotrebnem stvari na njej, ker je včasih najmanjši listek za njenega lastnika velike važnosti. Po tem, ko smo pospravili mizo, pa položimo vsak predmet na njen prostor nazaj. Če katero izmed sob kurimo, je treba v zimskem času pred pospravljanjem izprazniti peč, tako, da držimo spredaj mokro krpo, da se pepel ne praši po sobi.

Glavna opravila pri vsakem pospravljanju so pometanje in brisanje prahu, kajti baš s temi osnažimo stanovanje; zato se bomo pomenili o njih še posebej in natančneje. Vsakdanje pospravljanje ne sme biti površno, temveč izvršeno vedno tako, da nam ostane za temeljito snaženje le to, česar vsak dan res ne moremo storiti, to je snaženje sten in stropa ter notranjščine pohištva.

Vse potrebščine za pospravljanje spravimo po končanem delu takoj v red. Metle ali omela očistimo in obesimo (pokvarijo se, če stoje na vlaknih). Da jih moremo obesiti, naredimo skozi drog luknjico, skozi njo napeljemo zanjko iz žice. Krpe izplaknimo, posušimo in spravimo na določeno jim mesto. Zaboječek z vsemi pripomočki naj bo vedno pri ostalih potrebščinah, vse reči v njem pa v redu in v dobrem, nepokvarjenem stanju.

Ker se pa pospravljanje vrši vsak dan in nas stane mnogo časa, bi bilo še dobro pomisliti, kako bi si to delo olajšali in ga zmanjšali. Tu nekaj pravil, ki bodo na vsak način

prav prišla, če se boste ravnali po njih.

a) Zadržujemo nesnago od stanovanja s tem, da čistimo dohod v hišo, ter skrbimo za snažno vežo, ki navadno vodi v stanovanje! Če so ti prostori, iz katerih pridemo v stanovanje, umazani, nanesimo blato in prah iz njih v notranje prostore, iz katerih ga končno le s težavo in z veliko zamudo zopet spravimo ven. (O umazanih čevljih in obleki glej članek »Naše stanovanje« v štev. 1.) Vsi hišni prebivalci naj se brezpogojno navadijo uporabljati predpražnike (otirače za čevlje) v vsakem vremenu. Gospodinja pa naj poskrbi, da bodo pred glavnim vhodom, pa tudi pred vratmi posameznih prostorov slamnati predpražniki, izdelani tako, da prah lahko leti skoz in ga moremo pomesti proč.

b) Iz hiše odstranimo vse nepotrebne reči, na katerih se samo nabira prah. To so n. pr. prazne vaze, papirnate rože, stari koledarji, dolgi zastori prtički, potem izrezljano pohištvo, ki ga pa po kmetih hvala Bogu ne vidimo dosti (ki se z malim trudom preobličijo).

c) Pri pospravljanju in snaženju uporabljamo le najboljše orodje in pripomočke, ki omogočajo hitro in temeljito delo. Vsak teden izvršimo tudi prvi del temeljitega snaženja (n. pr. okna, ribanje tal), toda ne preveč naenkrat, da nam ne zastane vsakdanje delo.

d) Vsi hišni člani naj pri vseh teh delih pomagajo po svojih močeh, najsi bodo že deklice ali dečki. Dobro vzgojeni otroci so včasih velika opora gospodinj. S. H.

Bojec: »Z Zbašnikom bo pač križ kajne, ker vse vidi dvojno, odkar se je vrnil iz ujetništva. Težko, če bo kje dobil službo.«

Rojec: Motiš se, službo že ima in še dobro. Elektrarna ga ima za inkasanta in ker vidi dvojna števila tudi na elektroštevcih, elektrarna dobro uspeva.«

Ko'obarjenje na vrtu.

Znano je, da poljske rastline ne uspevajo dobro, ako bi jih po več let zapored pridelovali na istem mestu. Že drugo leto lahko opazimo, da se ne razvijajo tako, kakor bi bilo želeli. Čim dalje bi jih pa sejali ali sadili na isto njivo, tem bolj bi pešale, kajub rednemu gnojenju. Prav tako nas skušnja uči, da so rastline tem bolj nagnjene k boleznim in da jim živalski zajedavci tem hujše prizadevajo, čim dlje jih gojimo na istem mestu. Če velja to že za poljske rastline, velja še v tem večji meri za vrtno, zlasti za zelenjad. Tudi na vrtu moramo menjavati prostor za pridelke v nekem določenem redu, ako hočemo doseči povoljne uspehe. To menjavanje prostora za posamezno zelenjadno pleme imenujemo **kolobarjenje**.

Kolobarjenje na vrtu je pa v najtesnejši zvezi z gnojenjem in sicer zaradi tega, ker so zelenjadne rastline glede potrebe po hlevskem gnoju zelo različne. V tem oziru jih delimo v tri glavne skupine. V prvo skupino spadajo vse tiste, ki ne le brez škode prenašajo, ampak naravnost hočejo imeti isto leto zelo s hlevskim gnojem pognojeno zemljo. Le sem spadajo zlasti **kapusnice** (zelje, ohrovt, karfirole i. dr.), pa tudi **solata**, **kumare**, **zélena** in **paradižniki**.

Druga skupina — **korenje**, **perteršilj**, **pesa**, pa tudi **kolerabe**, **čebula**, **por** in **špinača** — pa ne mara isto leto s hlevskim gnojem pognojene zemlje, ampak uspeva posebno lepo na zemljišču, ki je bilo prejšnje leto pregnojeno.

Tretja skupina pa obsega rastline, ki so za hlevski gnoj še bolj občutljive. To so vse **stročnice** (fižol, grah, bob, leča), ki uspevajo na dobro udelaní zemlji s staro močjo. Kvečjemu bi jim mogli pomagati s fosforovimi in kalijevimi gnojili (šepel).

Iz tega bomo posneli, kako nam je na vrtu kolobariti, da bomo ustregli posameznemu zelenjadnemu ple-

menu glede gnojenja in se obenem izogniti slabim posledicam, ki so neogibne, ako sejemo in sadimo kar tja vendan.

Vrt imejmo razdeljen približno v tri enake dele. Vsak izmed teh delov gnojimo s hlevskim gnojem na vsaka tri leta, torej vsako leto po eno tretjino. Tisto tretjino, ki je spomladi močno pognojimo s hlevskim gnojem, obsadimo z zelenjadnimi rastlinami 1. skupine (kapusnice, solata, kumare itd.). Drugo leto gojimo na tistem mestu, torej za zeljem, solato itd. rastline 2. skupine (korenasto in čebulno zelenjad). Tretje leto pridelujemo na istem mestu, torej za korenjem, čebulo itd. rastline 3. skupine (stročnice). V tem kolobaru se vrstijo rastline leto za letom tako, da pride isto rastlinsko pleme vsako četrto leto nazaj na svoje prvotno mesto.

Zelo preprosto kolobarimo lahko tudi na ta način, da razdelimo prostor, ki je namenjen za zelenjad v dva enaka dela in vsako leto eno polovico pognojimo s hlevskim gnojem, ter na tisti polovici pridelujemo zelenjad 1. skupine. Drugo polovico pa gnojimo redno samo s kompostom ali pa z umetnimi gnojili in pridelujemo na njej zelenjad 2. in 3. skupine. Kakor vsako leto menjavamo gnojenje, prav tako moramo zamenjati tudi sadike, ki naj se dosledno drže tistega dela, ki je njim primerno pogojen.

Na domačem vrtu imamo pa še nekaj rastlin, ki rasto mnogo let na istem mestu. To so trajnice, kakor n. pr. beluš ali špargelj in razna dišavna zelišča. Teh rastlin pa pri navadnem kolobarjenju ne moremo upoštevati.

Nove vrtove gnojimo nekaj let čez in čez, da se zemlja dobro pregnoji in udela. Šele potem vpeljemo redno kolobarjenje in delno gnojenje.

Mnogo vrtov po kmetih ni tak obdelanih, da bi dajali zadovoljivo pridelke. Pa ne morebiti zaradi malomarnosti in premajhnega zanimanja, ampak večinoma zaradi neve-

noti. Zelenjadarstvo in cvetličarstvo sta panogi vrtnarstva, ki se jih je treba naučiti. Ker pa za to pri nas še nimamo šol, bi bilo potrebno, da bi se sleherna gospodinja sama izobrazovala iz primeraih knjig. Taka knjiga bi bila Humekov »Domači vrt«, ki obravnava vse, karkoli je za preprosto gospodinjjo treba vedeti, da vrt pravilno uredi, obdela in doseže povoljne pridelke.

»Domači vrt«, ki obsega 200 str., se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani krasno v platno vezan za 40 Din. S.

Dr. Fr. Debevec:

O jetiki.

Včasih čujete ljudi govoriti o »suhi«, »lačni«, »debeli« jetiki. Ali so tudi takšne bolezni na svetu? Menda že.

»Suh je ko trska« — te besede prav radi skrivajo (toda ne vedno) skrivno tuberkulozno obolenje. Najbolj pogosta slika suhe jetike je ona, ki nastaja polagoma po okuženju s krvjo, a kri dobiva kužne kali iz bolezenskih ognjišč v pljučih in odtodnih bezgavkah. To je najmilejše širjenje bolezni: od žleze do žleze, torej po mezigovnicah. Zamišljamo si, da celice žlez (bezgavk) in mezigovnic najlažje ustvarjajo koristne protistrupe. Seveda, mezigovnice se končno — ko potočki v reko — zlivajo v veliko srčno dovodnico, na ta način je omogočeno širjenje bolezni po ožilju, ki je že bolezensko.

Kadar imamo pred seboj na opisana dva načina nastalo bolezensko sliko, ki jo zlasti označujejo drobne, trde bezgavke na vratu, pod pazduhami in drugod, je že to lahko ena vrsta »suhe« jetike. Ni treba, da bi takšni ljudje kašljali, še bolj hujsali, se potili, vendar: »ta pravi« niso, ne čutijo se čisto zdrave, čeprav ne vedo, kaj jim prav za prav manjka. Če so živčno občutljivi, pa radi mislijo, da so hudo bolni, da imajo jetiko, da so neozdravni.

Ako je — skrivaj — bolezen še bolj napredovala, zlasti v obliki drobno zrnastih ognjišč v samih pljučih, potem se pojavlja sem in tja kašelj, malo zbadanja nekje v prsih, telo je suho, izmozgano videti, koža je starikava, dobiva rada ogrce; postoja bledikavost, ki pa je bolj sivkasta, znabiti rujavkasta, ne bela ko zid. — To je resnična »suha« jetika, ki je pa od kraja še vedno ozdravljiva. Početne stopnje te »suhe« jetike padejo navadno v mlada leta (15. do 30. leto), kasnejše težje stopnje pa se pojavijo večinoma v poznejši dobi, ko se javljajo prvi sledovi starosti (po 40. letu). Tedaj se prične tekem let spremenjena, obolela pljučna tkanina razkrajati, vsťvarjajo se številne rane, pojavi mnogo kašlja in izmečka: »suha« jetika v obliki starostne sušice.

Kaj pa je »lačna« jetika? Nje poznamo dve vrsti. Ena od teh spada v skupino zlih sušic, o katerih bomo govorili pozneje. Za sedaj omenimo le to, da te nastajajo nenadoma »ko strela z jasnega neba«, so podobne na videz navidni influenci. Po nekaj tednih vročine, glavobola, kašljanja, zbadanja v prsih bolezen popusti, neprijetni znaki zginejo, človek postane tedaj lačen, pa je in je in se vsaj za nekaj časa brž popravi in odebeli.

Pa tudi mnogi slučajni počasne jetike v mladih letih (z oteklimi bezgavkami itd.) so lačne jetike. Pri njih telo le polagoma in dalje časa hira, pote mpa se predrami (n. pr. ko je prilika za obilo počitka, boljšo hrano), obolenci začutijo lakoto, jedo kar naprej in se precej popravijo, če imajo jedače, zraka, miru.

Razni nastopi ljudi govornijo čestokrat glasneje, kakor ljudje sami.

Besedici »če bi«, pomenita silno veliko; n. pr. »če bi« ne bilo med Ameriko in Evropo velike luže vmes, bi lahko peš prehajali v Ameriko.

3. a. n. a. š. e. m. a. l. e.

Kukov mlin.

Culico je bila mati že snoči pripravila in ga je tudi skrbno z motvozom prevezal, da ga je le obotavljal in se mu ni nikamor mudilo; govoriti ni mogel, ker ga je v grlu dušilo, samo po brateih in sestricah je gledal, a jih ni videl dobro, ker so se mu oči zameglile sam Bog ve od česa, nemara celo od solz, ki jih je siloma zadrževal.

»Čas je, da greš,« je izpregovorila mati. »Dolga pot te čaka in dobro boš moral stopiti. Križ božji te spremljaj.«

Prekrižala je Tinča s tremi križi in Tinč si je oprtil težko culo. Še enkrat je premeril z očmi vso izbo, zamahnil z roko in odšel molče. Stopal je skozi vas in se ni ozrl niti na levo niti na desno. Hudo mu je bilo v srcu in sramoval se je, da bi pokazal komu to svojo težko boleost. Saj je vedel, da bi se mu vaški tovariši smejali in bi kazali s prstom za njim. Zato se je potuhnul in je hitel skozi vas in se ni ozrl niti enkrat okrog sebe.

Za vasjo se je cesta vzpela v strm klanec, ki se je vil po samotni gori visoko, visoko. Ko je Tinč prišel do klanca, je pričel stopati počasneje; žalost v srcu mu je postala še huja in ker ga ni videl nihče in ga tudi slišal videl ni nihče in ga tudi slišal ni nihče, je vzdihnil, glasna in debela solza se mu je potočila iz oči. — »Oho,« je rekel, »služit moram na tuje, a bi tako rad ostal doma. Težko je na tujem in jokal bom tam, ker mi bo hudo.«

A bolj ko je hodil, bolj ga je minevala žalost. Zimsko solnce se je iskrijo po zamrzlem snegu in samotne smreke so gorele kraj pota kot drevesca v sveti božični noči. Dasi je vel z vrha gore mrzel veter, je bilo Tinču vendarle toplo, tako toplo, da si je moral suknjič odpeti. Že se je bližal vrhu gore, že je stal visoko tam gori in pred njim se je širil nepoznan svet in

bel, tako bel, da se je Tinču bleščalo pred očmi.

»No, glejte — saj je tudi v tujem svetu lepo,« si je dejal Tinč, ko je strmel z višine na širono ravnino, ki se je v snegu in solnceu razgrinjala pred njim. »Nazadnje mi tudi tam doli ne bo hudo in mesto da bi se jokal, se bom nemara še celo smejal. Samo da bi ne slišal Kukovega mlina, bo pa vse dobro.«

Hipoma se je domislil Kukovega mlina in Anžonovega strica, ki mu je šele včeraj pripovedoval o Kukovem mlinu. In so bile čudne reči, ki jih je pravil Anžonov stric. Kukov mlin stoji daleč za goro; noč in dan klopoče in poje čudovito pesem, ki je ne more prenesti nihče. A čujejo jo samo oni, ki gredo o ddoma služiti v tujino. Kukov mlin jim pa sredi pota zapoje tako milo pesem, da se mora razjokati res vsak, kdor ga sliši. Ne more več naprej, temveč noge mu silijo same od sebe nazaj, odkoder je bil prišel. In človek se obrne in beži domov, pa sam ne ve, čemu in zakaj.

»Joj, da bi le mlina ne slišal,« je ponavljal Tinč sam pri sebi in strahoma stopal naprej. »Sram bi me bilo, če bi se povrnil domov in bi me mati kregala in bi se mi tovariši smejali na glas. Samo Kukovega mlina ne, o, samo Kukovega mlina ne...«

Že je krenil po strmini navzdol in si je nehote potisnil kučmo globoko čez ušesa. Gledal je po ravnini in je z očmi iskal samotno selo, kamor so ga poslali služiti. Pa ga je tudi kmalu zagledal. Tik pod goro je stalo, razločno so se videle hiše in solnce se je iskrijo nad zasneženimi strehami. In Tinču se je stisnilo srce, ko je zagledal tuje selo. Ustavil se je in bridko vzdihnil.

A tedaj je hipoma zaslišal prikrita, ubrane glasove, ki so prihajali odnekod iz daljave. Tinč jih je slišal prav razločno in se je vznemiril. —

»To so zvonovi, ki pojo v setu, kamor grem služiti,« si je rekel. »Kako lep glas imajo! Človek bi jih kar poslušal. No, saj pravim — hudega mi pač ne bo v tujini...«

Toda že se je prestrašil, da je stopil dva koraka nazaj. »To niso zvonovi,« je zasopel. »Jojmene, to je Kukov mlin. Tam doli poje nekje ob vodi in klopoče. Pa ga slišim in bom moral iti nazaj. In sem že mislil, da ga ne bom slišal.«

In je poslušal tihe glasove, ki so mu peli naravnost v srce. Žalost se mu je razlivala po duši in je videl pred sabo do min domače. Tako lepo se igrajo zdaj bratci in sestrice po izbi in kraj peči sedi nemara Anžonov stric in nemara pripoveduje prav o Tinču in Kukovem mlinu, ki preži za tujo vodo na siromašne popotnike in klopoče, klopoče. Tinč pa stoji že na tujem svetu in srce mu je žalostno in težko, ker je moral zapustiti rodni kraj. Kaj, če bi se obrnil in povrnil? Saj ni kriv, če se vrne; Kukov mlin je kriv vsega in Anžonov stric je pravil, da se je vrnil še vsak, ki je slišal Kukov mlin, pa bi se Tinč ne vrnil?

Še enkrat se je Tinč strahoma ozri na tujo ravnino pod seboj in je še za trenutek poslušal ubrane glasove, ki so prihajali gor iz tujine. »Kaj morem za to, če sem slišal Kukov mlin?« je rekel odločno. »Doma povem, kako je bilo, in potem ostanem lepo doma in se mi ne bo treba prav nič potikati po tujem svetu.«

In se je obrnil in zdrvel po klancu, ki se je vil prav do njegove rodne vasi. Ves znojen in upehan je stopil v domačo izbo, kjer so ga prav čudno pogledali. Bratci in sestrice so se razveselili, a mati je jadikovala in sklepalala z rokami. Oče ga je gledal mrko od strani, a Tinč se je sesedel na klop kraj peči, pa je pričel pripovedovati zmedene reči o Kukovem mlinu in o njegovem čudnem klopotanju.

Mati ga je poslušala in jadikovala, bratci in sestrice so ga pa gledali in strmeli. Očetu se je pa počasi jasnili

obraz in nazadnje se je zasmejal na glas. »Pobič, pobič, zakaj si pa tako lahkoveren?« je rekel. »Na tuje greš služiti, pa te užene celo klopotanje bornega mlina. No, to mi boš še junak. Ali te ni nič sram?«

Tinč je zatrjeval svojo in govoril o Kukovem mlinu. A vendar ga je pričelo postajati sram, ko je slišal očetove besede. »Kaj pa, če res ni bil Kukov mlin, če so bili samo zvonovi, ki sem se jih ustrašil?« je premišljeval in je umolknil. V kot se je stisnil, da bi ne slišal več očetovih zasmehljivih besed, ki so ga bodle globoko v dušo.

Drugi dan pa ga je spremil oče v tuji svet. Ko sta prišla na višino in sta zagledala pred seboj široko ravnino in zasneženo selo, si je Tinč z obema rokama zatisnil ušesa, da bi spet ne zaslišal Kukovega mlina. A danes ga ni slišal in Tinč je bil vesel in je v veselju celo zavriskal. O, Tinč ni bil tak, da bi se bal tujine, ni se je bal in se je tudi ne bo,, pa najsi bi zdaj še desetkrat slišal Kukov mlin. A Kukovega mlina menda ne bo slišal nikoli...
Joža Gregorič:

Uganka.

Zakaj mahlja pes z repom?
(Ker rep ne more s psom.)

Kateri ljudje puste vse čez sebe priti?
(Tisti, ki stanujejo v srednjem nadstropju.)

Koliko črk ima sveto pismo?
(Deset.)

Koliko tehta luna?
(1 kg, ker ima štiri četrtine.)

Ima devet kož, pa peče vse skoz?
(Čebula.)

Nikoli še ni bilo in nikdar več ne bo, pa vendar je, kaj je to?
(Današnji dan.)

Najbolj poceni so danes pokloni.